

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o poskytování informací o potravinách spotřebitelům

KOM(2008) 40 v konečném znění – 2008/0028 (COD)

(2009/C 77/20)

Dne 10. března 2008 se Rada, v souladu s článkem 95 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o poskytování informací o potravinách spotřebitelům.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 2. září 2008. Zpravodajem byl pan ESPUNY MOYANO.

Na 447. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 17. a 18. září 2008 (jednání dne 18. září), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 77 hlasy pro, 3 hlasy byly proti.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vítá tuto iniciativu Komise, která má zjednodušit legislativu a usnadnit spotřebitelům porozumění.

1.2 EHSV chce nicméně poukázat na to, že pokud informace uvedené v odstavci 3.4.1 nepředchází příslušné vzdělávací aktivity zaměřené na konečného spotřebitele, ztrácí tato informace velkou část své hodnoty a smyslu. EHSV v tomto smyslu lituje, že návrh nedoprovází opatření pro vzdělávání spotřebitelů na úrovni členských států a na úrovni EU. Prvním užitečným krokem v tomto směru by mohl být průvodce prioritními opatřeními jako příloha nařízení.

1.3 Co se uvedení původu týče, zůstává zachováno znění stávajících předpisů. Vzhledem k zájmu, který spotřebitelé projeví o původ potravin, EHSV v této souvislosti lituje, že nový návrh nařízení nestanoví jeho povinné uvádění na označení. EHSV se nicméně domnívá, že by se mělo rozlišovat mezi výrobky po prvotním a druhotném zpracování, a to tak, že povinnost uvádět základní zemědělské složky těchto výrobků by se stanovovala případ od případu.

1.4 EHSV je hluboce znepokojen z důvodu rozvíjení doplňkových „vnitrostátních systémů“, které nepřinášejí pozitivní dodatečné prvky popsané v kapitole VII návrhu, nýbrž představují záminku pro narušení volného pohybu na vnitřním trhu. Významně jsou ohroženy především MSP, neboť jak Komise uvádí ve svém návrhu, více než 65 % společností potravinářského průmyslu uvádí své produkty na trh v jiných členských státech, to znamená, že pro MSP bude obtížnější vyvážet jejich produkty do jiných členských států, což bude mít vliv na jejich náklady a konkurenceschopnost. Těmto negativním dopadům lze zamezit pouze tehdy, pokud tyto „vnitrostátní systémy“ zůstanou doplňkovými informacemi, které není povinné uvést na etiketě, ale jsou k dispozici prostřednictvím jiných zdrojů (internet, bezplatné telefonní linky apod.).

1.5 EHSV se domnívá, že Komise z důvodu koherence zamýšlí uplatnit stejný režim výjimek pro výrobky s obsahem alkoholu, jenž může být po pěti letech přezkoumán poté, co bude na toto téma vydána příslušná povinná zpráva.

1.6 EHSV navrhuje, aby členské státy měly k dispozici sazebník přestupků a pokut za účelem dodržování těchto obecných ustanovení, která by měla být harmonizována tak, aby podobné přestupky byly penalizovány podobným způsobem ve všech členských státech.

1.7 EHSV za stejným účelem žádá, aby Komise a členské státy usilovaly o vytvoření informačních nástrojů, zejména veřejné databáze obsahující informace, které musejí být povinně uvedeny na obalu různých potravin, tato databáze by sloužila jako jednotný průvodce pro podniky, spotřebitele a úřady při uplatňování legislativy.

1.8 Pokud se týká čitelnosti, požadavek 3 mm navržený Komisí se nám zdá nerealizovatelný. Bylo by bývalo třeba zvážit různé otázky, jako jsou množství informací, velikost a forma obalu apod. Přijatelnou referenční hodnotou mohla být velikost písma v Úředním věstníku EU.

1.9 Závěrem se EHSV z důvodu zamýšlené jasnosti a zjednodušení domnívá, že odkazy na zrušené předpisy musí být jasnější, což by usnadnilo pochopení a uplatňování nařízení.

2. Shrnutí návrhu Komise

2.1 Cílem návrhu je konsolidovat v jednom nařízení stávající legislativu týkající se označování potravin, jejich obchodní úpravy a související reklamy (včetně nutričního označování) a zároveň ji má modernizovat, zjednodušit a upřesnit.

2.2 Návrh zruší dřívější platné předpisy v oblasti označování potravin: směrnice 2000/13/ES, 90/496/EHS (tuto za pět let), 87/250/EHS, 94/54/ES, 1999/10/ES, 2002/67/ES, 2004/77/ES a nařízení (ES) č. 608/2004.

2.3 Hlavním cílem návrhu je vysoká úroveň ochrany spotřebitele a plynulé fungování vnitřního trhu.

2.4 Oblast působnosti se rozšiřuje tak, aby zahrнула vše, co souvisí s informacemi o potravinách, které jsou hospodářskými subjekty zpřístupněny konečnému spotřebiteli, a aby se týkala i potravin dodávaných zařízeními společného stravování a potravin určených k zásobování těchto zařízení.

2.5 Zachovávají se obecné zásady a povinné požadavky na označování stanovené v předchozí legislativě a rozšiřují se některé oblasti, k nimž patří např. zodpovědnost každého článku potravinového řetězce nebo okolnosti, ve kterých je povinné uvést zemi původu.

2.6 U nutričního označování dochází k zásadní změně vůči předchozím předpisům v tom smyslu, že se ukládá povinnost uvádět šest živin nebo látek, a to jak jejich množství, tak i procentuální objem z doporučené denní dávky.

2.7 Další zásadní změnou je koexistence s vnitrostátními systémy nutričního označování, které jsou doplňkem k nařízení a které rozšiřují způsoby prezentace nutriční informace na etiketách o dobrovolné informace stanovené na vnitrostátní úrovni.

2.8 Návrh nařízení stanovuje, že velká řada změn, kterými musí návrh projít, má proběhnout prostřednictvím postupu projednávání ve výborech. Jsou stanovena různá přechodná období, která usnadní vstup nařízení v platnost.

2.9 V přílohách jsou obsaženy další podrobnosti, jako např. složky, které způsobují alergie či nesnášenlivost, další povinné údaje, výjimky z nutričního označování, název potraviny, údaj o množství a popis složení, údaj o čistém množství, datum spotřeby, obsah alkoholu, referenční příjem, výživná hodnota, formulace a prezentace nutričních údajů.

2.10 Závěrem se uvádí, že nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po schválení, ačkoliv použití povinných údajů a nutričních údajů se odkládá o tři roky, o pět let pak u nutričních údajů pro MSP.

3. Obecné připomínky

3.1 Konsolidace, aktualizace, zjednodušení

3.1.1 Evropská legislativa týkající se označování potravin, jejich obchodní úpravy a související reklamy přispěla během posledních téměř 30 let k zachování vysoké úrovně ochrany spotřebitele a k plynulému fungování vnitřního trhu.

3.1.2 Tento návrh má konsolidovat, aktualizovat a zjednodušit stávající legislativu, snížit administrativní zátěž a zvýšit transparentnost pro spotřebitele. EHSV souhlasí se stanovenými cíli, ale lituje, že navrhovaný text je příliš složitý a znemožnil by přímé použití nařízení.

3.2 Rozvoj doplňkových vnitrostátních systémů

3.2.1 Nařízení, které bude konsolidovat a aktualizovat stávající roztržité právní předpisy, povede bezpochyby k větší jednotnosti na úrovni ochrany spotřebitelů a k větší harmonizaci. EHSV se však obává, že zavedení tzv. „vnitrostátních systémů“ stanovených v článku 44 a v následujících, může ohrozit žádoucí harmonizaci a jednotnost. Členské státy budou moci v souladu s těmito novými předpisy zavádět vnitrostátní systémy s dodatečnými požadavky, které i přesto, že budou dobrovolné, povedou k více informacím na etiketách a mohly by zmást spotřebitele.

3.2.2 Problém je ještě závažnější, když si uvědomíme, že na každém národním trhu se vyskytují výrobky pocházející z mnoha dalších členských států. Výrobky budou moci obsahovat různé informace, které jsou v těchto státech předepsané a které by mohly být pro spotřebitele, jenž na ně není zvyklý, nesrozumitelné.

3.3 Povinné požadavky týkající se informací

3.3.1 Návrh obsahuje prakticky většinu povinných údajů stanovených stávající legislativou, které se ukázaly jako užitečné pro ochranu zdraví a zájmu spotřebitelů (např. název, popis složení, obsah, data, jméno nebo obchodní jméno a kontaktní adresa). Některými z těchto údajů se podrobněji zabývají přílohy.

3.3.2 Zkušenost z minulých let prokazuje, že tyto požadavky jsou užitečné a měly by být zachovány. Vzhledem k této zkušenosti EHSV doufá, že bude stanovena rovněž povinnost označovat původ potravin a produktů prvotního zpracování a na základě vyhodnocení produktů druhotného zpracování případ od případu též původ hlavních složek použitých při jejich výrobě.

3.4 Nutriční údaje

3.4.1 Nejprve je třeba říci, že evropští spotřebitelé musejí být vzděláni v oblasti výživy, aby byla jejich strava vyvážená. Evropský spotřebitel potřebuje základní vzdělání ve výživě, neboť bez něj nepochopí poskytnuté informace ani je nebude umět správně použít. Opatření zaměřená na zvýšení nutričních informací jsou vítaná, ale nesmíme zapomenout, že bez vzdělání v oblasti výživy nebudou mít žádný efekt.

3.4.2 Vzhledem k nevyváženosti v oblasti výživy Evropanů bude nutné, aby všechna opatření týkající se informací byla doplněna velkým úsilím v oblasti vzdělání.

3.4.3 Návrh je z několika důvodů zásadní změnou stávající legislativy. Za prvé definuje nutriční informace, které ve směrnici 90/496/EHS byly dobrovolné, jako povinné. Za druhé stanovuje, že následující údaje by měly být povinné: energetická hodnota/tuky/nasycené tuky/sacharidy/cukry/sůl. Za třetí se bude uvádět nejen množství těchto látek, nýbrž i procento, které představují z denní doporučené dávky, čímž by měl být spotřebitel informován o přiměřeném množství, které představuje vyváženou výživu. Návrh nakonec stanovuje, že tato informace musí být umístěna v hlavním zorném poli balení a uskupena v daném pořadí.

3.4.4 Vzhledem k velkému množství povinných informací, které se již vyskytují na etiketách, bude zapotřebí velmi dobře zhodnotit, které z těchto nutričních informací jsou pro spotřebitele užitečné. Nahrazení dobrovolného nutričního označování povinným nutričním označováním bude již samo o sobě představovat pro mnoho malých a středních podniků v zemědělsko-potravinářském odvětví výraznou změnu. Povinné informace by tedy mohly být omezeny pouze na ty, jež jsou v současnosti doporučovány na dobrovolné bázi, tj. energetická hodnota, bílkoviny, sacharidy a tuky.

3.4.5 Model nutričního označování navrhovaný Komisí má zásadní výhodu v tom, že poskytuje informaci (denní doporu-

čené dávky), která spotřebiteli udává, jakým způsobem výrobek tvoří součást vyvážené stravy a nehodnotí výrobek sám o sobě, nýbrž v kontextu výživy tak, jak to doporučují odborníci na výživu.

3.5 Rozšíření povinné informace o zemi původu potravin

3.5.1 Stávající právní předpisy již vyžadovaly v případech, kdy mohlo dojít u spotřebitele k záměně, aby se na potravinách uváděla země původu.

3.5.2 EHSV se domnívá, že uvedení původu nejen splňuje požadavky spotřebitelů, ale účinně přispívá ke zlepšení transparentnosti na trzích a podporuje budoucí rozvoj zemědělství a venkovských oblastí v celé EU. Vytvoření přímé vazby na území, odkud potraviny pocházejí, a uvedení výrobních modelů, s nimiž jsou potraviny spjaté, je zásadním faktorem evropského modelu rozvoje založeného na dodržování pravidel, které zaručí bezpečnost potravin a životního prostředí, dobré životní podmínky zvířat a odpovídající normy veřejného zdraví.

3.5.3 Uvedení původu proto musí být povinné pro všechny zemědělské produkty a potraviny nezpracované či po prvním zpracování. U potravin po druhém zpracování bude nutné jednotlivě stanovit povinnost uvádět původ hlavních zemědělských surovin použitých při výrobě konečného výrobku.

V Bruselu dne 18. září 2008

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS